

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาเครื่องมือเพื่อวัดสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พุทธศักราช 2544 ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือต่าง ๆ ได้มีข้อสรุปจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พุทธศักราช 2544 ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญรวมกันแล้ว อยู่ในระดับสูงในทุกเครื่องมือ แสดงว่า เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ในการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พุทธศักราช 2544 ของคุรุสภาได้ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นตามกรอบสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนฯ และการปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ

ประกอบด้วยแบบสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และแบบประเมินสมรรถนะด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ (แบบบันทึกสรุปคะแนนการประเมินสมรรถนะฯ) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แบบสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

แบบสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยอาจารย์นิเทศและครูพี่

เลี้ยง โดยมีรายการสังเกตที่ได้จากการประมวลแนวคิดตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพครูพุทธศักราช 2548 ในส่วนของสมรรถนะข้อที่ 1 คือ สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ โดยสร้างเป็นกรอบการสังเกต 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการวางแผนจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และความสามารถในการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้

คณะผู้วิจัยได้ระบุนายการสังเกตในด้านต่าง ๆ 5 ด้านข้างต้น รวม 44 รายการ โดยในด้านความสามารถในการวางแผนจัดการเรียนรู้ อาจารย์นิเทศหรือครูที่เลี้ยงใช้ตรวจสอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนการสอน ส่วนด้านอื่น ๆ ใช้ประกอบการสังเกตการสอนของนักศึกษา รายการในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมและใช้ได้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชาเอก แบบสังเกตชุดนี้เป็น แบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการใช้ขณะสังเกตการสอน และสามารถเพิ่มเติมข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตในตาราง ในตอนท้ายของตารางการสังเกตแต่ละด้าน ผู้ใช้แบบสังเกตสามารถเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องข้างต้น ได้ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้กับนักศึกษาและ อาจารย์นิเทศหรือครูที่เลี้ยงสามารถใช้แบบสังเกตการสอนนี้ได้บ่อยครั้งตามที่ต้องการจนถึงในปลายภาคการศึกษา แบบสังเกตฯ ทั้งหมดจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูล หลักฐานประกอบการประเมินสมรรถนะด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีการปรับแก้ภาษาและเพิ่มเติมข้อความในรายการสังเกตบางข้อเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ผู้ใช้แบบสังเกตการสอนในการตรวจสอบความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ (ด้านที่ 1) โดยดูควบคู่ไปกับแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนปฏิบัติการสอน
2. ในการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ (ด้านที่ 2-5) ผู้ใช้ควรใช้แบบสังเกตฯ ระหว่างการปฏิบัติการสอนของนักศึกษา
3. ผู้ใช้ควรให้สำเนาแบบสังเกตฯ ที่สมบูรณ์แล้วประกอบการนิเทศกับนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาการสอนต่อไป

1.2 แบบประเมินสมรรถนะด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

เป็นแบบบันทึกคะแนนที่ให้อาจารย์นิเทศก์หรือครูพี่เลี้ยงใช้บันทึกผลคะแนนจากการประเมินรายเทอม โดยใช้ข้อมูลจากแบบสังเกตการสอนตลอดภาคการศึกษา เพื่อมาประมวลเป็นค่าคะแนนสมรรถนะด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งประกอบด้วย 5 ประเด็นดังนี้

- 1) ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2) ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 3) ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน
- 4) ความสามารถในการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม
- 5) ความสามารถในการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความเห็นในส่วนนี้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินที่ประเมินความสามารถของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ตลอดภาคการศึกษา โดยเป็นข้อมูลในการกรอกแบบบันทึกสรุปคะแนนการประเมินสมรรถนะด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ ในช่วงปลายภาคการศึกษา สาขาวิชาฯ สามารถทำข้อตกลงเบื้องต้นกับนักศึกษาตั้งแต่การปฐมนิเทศของสาขาวิชาฯ เพื่อให้ นักศึกษาได้รับทราบถึงการประเมินดังกล่าวและสาขาวิชาฯ สามารถเพิ่มเติมเงื่อนไขของสาขาวิชาฯ ได้

2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของ ผู้เรียน ประกอบด้วย

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

แบบบันทึกที่ประเมินความสามารถในการวางแผนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โดยมีการวัดและประเมินผลอย่างครอบคลุม มีการบันทึกผลการประเมินการสอนและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความเห็นในส่วนนี้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

เนื่องจากเป็นแบบประเมินที่ความละเอียดตามมาตรฐานวิชาชีพครู สาขาวิชาฯ สามารถชี้แจงเงื่อนไขต่างๆ ตามรายละเอียดของสมรรถนะ และสามารถตกลงเงื่อนไขเบื้องต้นตามบริบทของสาขาวิชาได้ โดยจะมีการเพิ่มรายละเอียดหรือเงื่อนไขต่างๆ ได้

3. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ในสมรรถนะด้านนี้ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบการปฏิบัติงานของนักศึกษา 2 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการวิจัย ซึ่งใช้แบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือบันทึกข้อมูล และ 2) ด้านการรายงานผลการวิจัย ซึ่งใช้แบบประเมินรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือทั้ง 2 มีค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากัน โดยมีรายละเอียดของแต่ละเครื่องมือ ดังนี้

3.1 แบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู 2

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

แบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยฯ นี้ เป็นเครื่องมือสำหรับอาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย จะใช้เพื่อตรวจสอบกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 2 สืบค้นเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ออกแบบกระบวนการเพื่อแก้ปัญหา จนถึงขั้นที่ 4 ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนงานที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอนจะระบุข้อความแสดงพฤติกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเมื่ออาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ได้พูดคุย และตรวจผลงานที่นักศึกษานำเสนอในแต่ละครั้งที่มีการนัดพบเพื่อให้คำปรึกษา ก็จะสามารถบันทึกผลคะแนนและคำแนะนำในแต่ละครั้งไว้แล้วนำมารวบรวมและบันทึกคะแนนของทุกขั้นตอนลงในแบบบันทึกสรุปคะแนนกระบวนการทำวิจัย

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหรือรูปแบบของแบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนฯ หากแต่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขภาษา หรือเพิ่มเติมข้อความในรายการเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ผู้ใช้จะใช้แบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยฯ ของนักศึกษาตามขั้นตอน โดยเรียงลำดับการใช้เครื่องมือจากขั้นตอนที่ 1) วิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 2) สืบค้นเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3) ออกแบบกระบวนการเพื่อแก้ปัญหา และขั้นที่ 4) ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนงานที่วางไว้ โดยไม่อนุญาตให้มีการข้ามขั้นตอน หรือรวบขั้นตอน

2. ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน นักศึกษาจะต้องได้คะแนนการประเมินเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มในขั้นตอนนั้น ๆ จึงจะสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไปจนครบกระบวนการ หากได้คะแนนการประเมินในขั้นตอนใดไม่ถึงครึ่ง นักศึกษาต้องปรับแก้ไขการทำงานในขั้นตอนนั้นจนผ่านเกณฑ์การประเมินก่อนจึงจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้

3. ผู้ใช้ควรให้สำเนาแบบบันทึกเพื่อประเมินกระบวนการทำวิจัยฯ ในแต่ละขั้นตอนแก่นักศึกษา หลังจากการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาต่อไป

3.2 แบบประเมินรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครู 2

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

แบบประเมินรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนนี้ เป็นเครื่องมือสำหรับอาจารย์นิเทศก์หรืออาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ใช้ประกอบในการประเมินคุณภาพรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา ในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ บทนำ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง/หลักการทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยการอภิปรายผล บทคัดย่อ และบรรณานุกรม ในแต่ละส่วนจะมีรายการการประเมินและตัวบ่งชี้เพื่อให้ผู้ประเมินให้คะแนนในแบบประเมินแบบมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการให้คะแนนในรายการการประเมินและตัวบ่งชี้แต่ละข้อให้มีค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากัน จากเดิมคณะผู้วิจัยได้ออกแบบรายการการประเมินและตัวบ่งชี้รวม 44 รายการ และแต่ละรายการมีน้ำหนักคะแนนแตกต่างกัน เมื่อปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงได้ปรับลดรายการประเมินและตัวบ่งชี้เป็น 40 รายการ และใช้แบบประเมินแบบมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับในทุกรายการ นอกจากนี้ยังได้รับข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขภาษาในบางรายการ หรือเพิ่มเติมข้อความในบางรายการเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ผู้ใช้แบบประเมินรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้ประกอบกับรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา

2. ให้นำคะแนนจากการประเมินกระบวนการทำวิจัยฯ 10% มารวมผลรวมของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินรายงานผลการวิจัยฯ อีก 10% รวมเป็นการประเมินสมรรถนะด้านการวิจัยของนักศึกษา 20% ของการประเมินนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2

4. สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

ลักษณะและจุดมุ่งหมาย

แบบบันทึกคะแนนการจัดทำรายงานการจัดการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน โดยมีการประเมินใน 5 ประเด็น ต่อไปนี้ คือ 1) ลักษณะภายนอกของแฟ้ม 2) วิธีการนำเสนอผลงานในแฟ้มสะสมผลงาน 3) ผลงานที่คัดเลือกเข้าในแฟ้มสะสมผลงาน 4) การเขียนสะท้อนคิด 5) หลักฐานอ้างอิง โดยมีรายการการประเมินและตัวบ่งชี้เพื่อให้ผู้ประเมินให้คะแนนในแบบประเมินแบบมาตรฐานค่า 4 ระดับ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้ให้ความเห็นในส่วนนี้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ผู้ใช้แบบประเมินรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้ประกอบกับรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2 เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา
2. ในกรณีของหลักฐานอ้างอิงในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม หรือ เอกสารอื่นๆ นอกเหนือจาก คำสั่ง รูปภาพ นั้น สาขาวิชาฯ สามารถกำหนดและทำข้อตกลงร่วมกับนักศึกษาได้ภายในสาขาวิชาฯ